

Let tiltagende lønudvikling i 3. kvartal 2021

I 3. kvartal 2021 var den årlige lønstigningstakt på DA-området 3,2 pct., hvilket er 0,1 pct.-point højere end foregående kvartal, jf. tabel 1. Lønudviklingen for 3. kvartal 2021 er fortsat til dels påvirket af, at en del af de lokale lønforhandlinger i 2020 blev afsluttet senere på året end vanligt som følge af Covid-19. Dermed indeholder den årlige lønstigningstakt for 3. kvartal 2021 to lønreguleringer i nogle brancher.

Lønudviklingen i fremstilling er tiltaget fra 2,8 pct. i 2. kvartal 2021 til 2,9 pct. i 3. kvartal 2021, mens lønstigningstakten inden for bygge- og anlægsbranchen er tiltaget fra 4,0 pct. i 2. kvartal 2021 til 4,2 pct. i 3. kvartal 2021. Lønudviklingen i serviceprægede erhverv var på 3,1 pct., ligesom i foregående kvartal.

Funktionærernes årlige lønstigningstakt var 2,7 pct. i 3. kvartal 2021 og var dermed 0,3 pct.-point lavere end i 2. kvartal 2021. Arbejdernes lønstigningstakt var 3,6 pct. i 3. kvartal 2021, hvilket var 0,4 pct.-point højere end i foregående kvartal.

Profilen i de aftalte lønstigninger er afspejlet i referenceforløbet for overenskomstfornyelserne fra foråret 2020, og samlet set er lønstigningen for 3. kvartal 2021 ca. 0,4 pct.-point over referenceforløbet.

Tabel 1. Udvikling i løn og priser

	1. kv. 2020	2. kv. 2020	3. kv. 2020	4. kv. 2020	1. kv. 2021	2. kv. 2021	3. kv. 2021
DA området	----- Årlig ændring i pct. -----						
Arbejdere	2,3	1,9	2,3	2,7	2,9	3,2	3,6
Funktionærer	2,6	1,8	2,1	2,2	2,1	3,0	2,7
Fremstillingssektoren	2,4	1,7	2,1	2,4	2,3	2,8	2,9
Bygge og anlæg	2,7	2,2	2,5	3,1	3,9	4,0	4,2
Serviceprægede erhverv	2,4	1,9	2,2	2,4	2,2	3,1	3,1
DA området i alt	2,5	1,9	2,2	2,5	2,5	3,1	3,2
Forbrugerpriser	0,6	0,1	0,5	0,5	0,7	1,6	1,9
Reallønsudvikling	1,9	1,8	1,7	2,0	1,8	1,5	1,3

Anm.: Opgjort efter DB07.

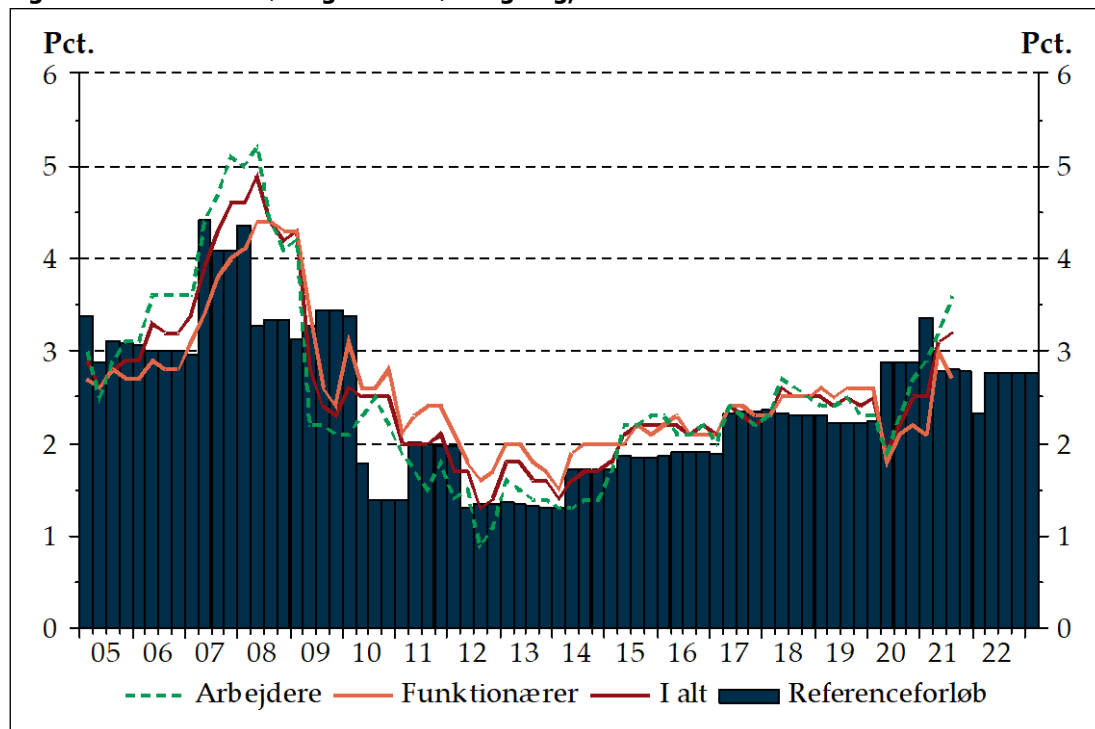
Kilde: DA's KonjunkturStatistik og Danmark Statistik.

Inflationen var 1,9 pct. i 3. kvartal 2021, hvilket var en stigning på 0,3 pct.-point i forhold til det seneste kvartal. Det betyder, at reallønsfremgangen på DA-området var på 1,3 pct., hvilket er et fald på 0,2 pct.-point i forhold til det foregående kvartal. Reallønsudviklingen i 3. kvartal 2021 er dermed lavere end den gennemsnitlige reallønsudvikling siden 2018 på 1,7 pct.

Samlet lønudvikling på DA-området

På hele DA-området var lønstigningstakten på 3,2 pct. i 3. kvartal 2021. Lønudviklingen lå dermed 0,4 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. Arbejdernes lønstigningstakt var på 3,6 pct., og funktionærernes lønstigningstakt lå på 2,7 pct. i 3. kvartal 2021, jf. figur 1.

Figur 1. Referenceforløb og faktisk lønstigning, samlet DA-område

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Opgørelsen af omkostningerne for de overenskomstbaserede referenceforløb sker under forudsætning om fuldt relativt gennemslag af stigninger i mindste- og normallønssatser og tager udgangspunkt i overenskomsternes omkostningslementer på 13 udvalgte overenskomstområder, hvilket betyder, at fremstillingssektoren vægter mere i forhold til DA-området samlet set, mens servicesektoren vægter mindre. Dertil vægter timelønnede mere. Stigningerne beregnes som et teknisk gennemslag baseret på de landsdækkende overenskomster. På den enkelte arbejdsplads kan lønudviklingen afvige herfra som følge af lokale forhandlinger mellem ledelse og de ansatte.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik samt egne beregninger.

Pensionsindbetalinger bidrog med 0,5 pct.-point til lønstigningstakten på hele DA-området, fritvalgsordninger bidrog med 0,7 pct.-point, genetillæg bidrog med 0,2 pct.-point, og personalegoder bidrog ikke til den samlede lønudvikling i 3. kvartal 2020. Alle bidrag er på niveau med 2. kvartal 2020. Det samlede bidrag fra genebetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,4 pct.-point i 3. kvartal 2021, jf. tabel 2.

Tabel 2. Lønstigningstakternes sammensætning, hovedbrancher og DA i alt

	2. kvartal 2021				3. kvartal 2021			
	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA
Samlet lønudvikling	----- Pct. -----							
	2,8	4,0	3,1	3,1	2,9	4,2	3,1	3,2
<i>Heraf:</i>	----- Pct.-point -----							
Genetillæg	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2
Fritvalgsordninger	0,7	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8	0,7	0,7
Personalegoder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension	0,4	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5	0,5
I alt	1,4	1,6	1,4	1,4	1,4	1,5	1,4	1,4

Anm.: Tabellen angiver årlig ændring i timefortjenesten. Bidraget fra pension afspejler bl.a., at pensionsbetalinger øges med lønnen. Der indgår både arbejdere og funktionærer i opgørelsen af sammensætningerne.

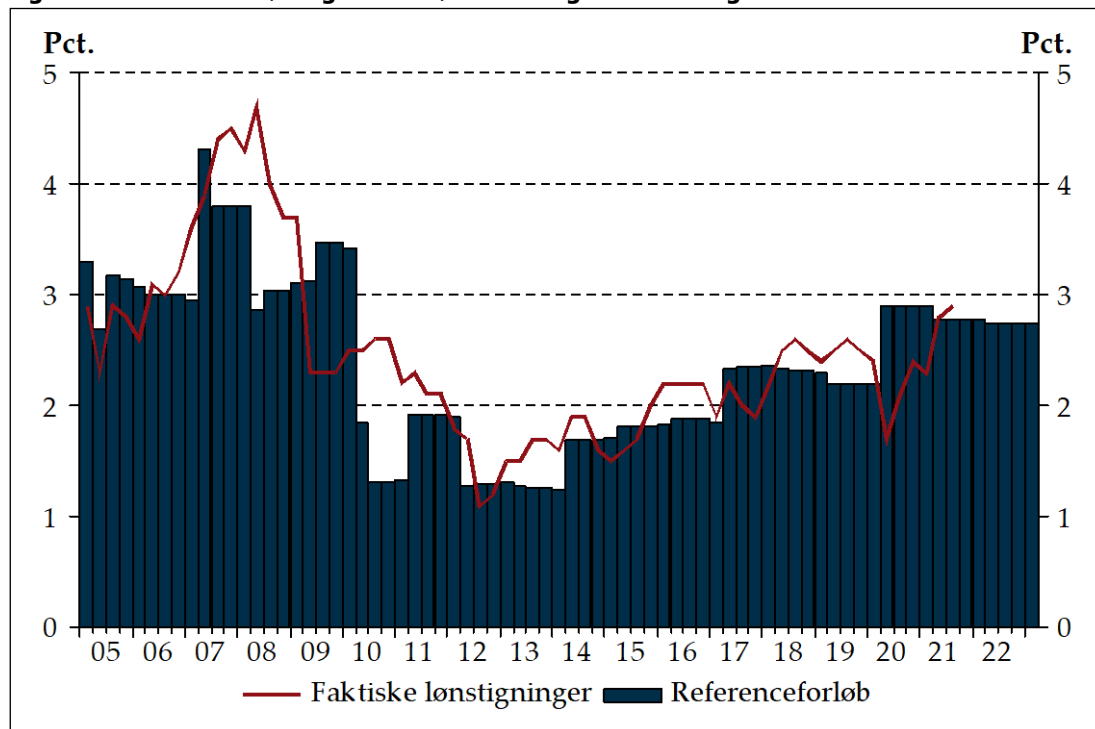
Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Brancheopdelt lønudvikling på DA-området

Lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed var på 2,9 pct. i 3. kvartal 2021. Dermed lå lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed i 3. kvartal 2021 0,1 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. I forhold til 2. kvartal 2021 tiltog lønstigningstakten med 0,1 pct.-point, *jf. figur 2*. I fremstilling er en stor del af medarbejderne omfattet af mindstelønsoverenskomster, hvor det i høj grad er de lokale lønforhandlinger, som driver lønudviklingen.

Pensionsindbetalinger i fremstillingsvirksomhed bidrog til lønstigningen med 0,4 pct.-point i 3. kvartal 2021, mens fritvalgsordninger bidrog med 0,7 pct.-point. Genetillæg bidrog til lønudviklingen med 0,3 pct.-point, og der var intet bidrag fra personalegoder. Samlet set bidrog genetillæg, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger 1,4 pct.-point til lønudviklingen i fremstillingsvirksomhed, ligesom i 2. kvartal 2021, *jf. tabel 2*.

Figur 2. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i fremstillingsvirksomhed

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter fremstillingsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Industriens Overenskomst, Træ- og møbeloverenskomsten og Slakterioverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

De største lønstigninger i 3. kvartal 2021 inden for fremstillingsvirksomhed var inden for *tekstil- og beklædningsindustri* og *træ- og papirindustri*, hvor den årlige lønstigningstakt var på 3,9 pct. for begge delbrancher. Dette er hhv. 0,7 pct.-point lavere og 0,2 pct.-point højere end lønstigningstakten i det foregående kvartal. *Medicinalindustri* havde også lønstigninger i den øvre ende med 3,6 pct.

De mindste lønstigninger inden for fremstillingsvirksomhed i 3. kvartal 2021 var inden for *grafisk industri* og *sten- ler- og glasindustri*, som så en lønstigningstakt på 2,1 pct.

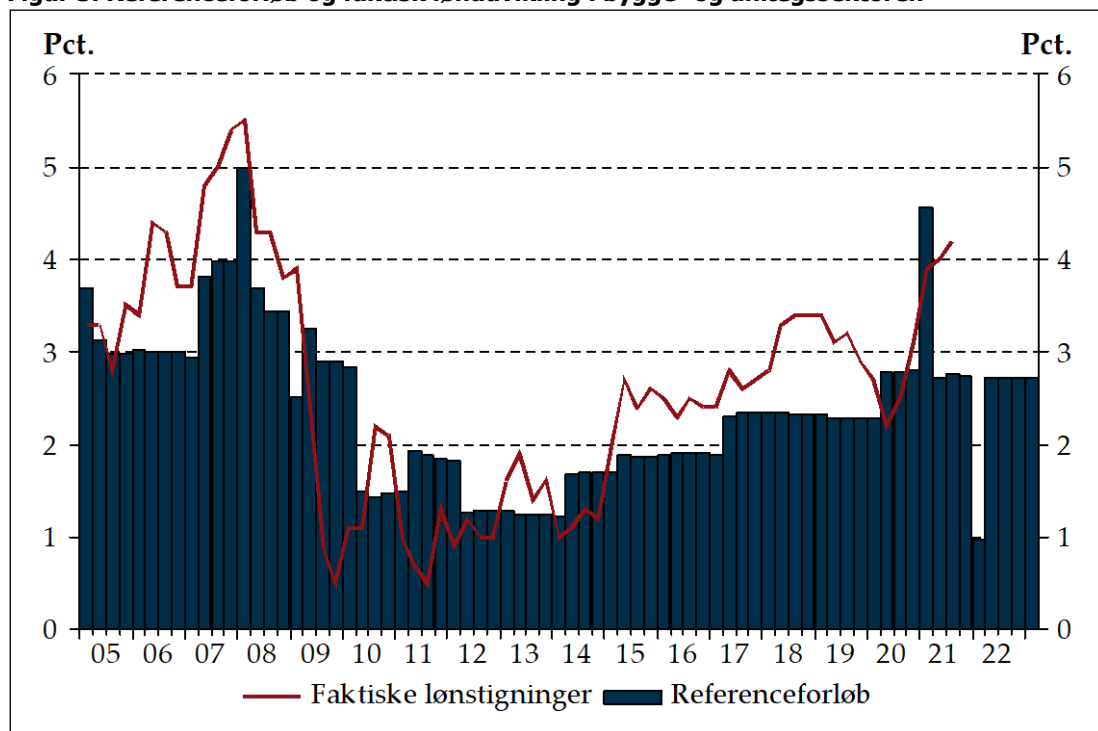
for begge delbrancher, hvilket er hhv. 0,7 pct.-point og 0,5 pct.-point lavere end foregående kvartal.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed var den årlige lønstigningstakt 4,2 pct. i 3. kvartal 2021, hvilket er 0,2 pct.-point højere end i det foregående kvartal. Den årlige lønstigningstakt var 1,4 pct.-point over de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb, jf. figur 3.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed bidrog pensionsindbetalingerne med 0,5 pct.-point til lønstigningerne, og bidraget fra fritvalgsordninger udgjorde 0,8 pct.-point i 3. kvartal 2021, ligesom i foregående kvartal. Genetillæg bidrog med 0,2 pct.-point, hvilket er 0,1 pct.-point lavere end i foregående kvartal.

Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,5 pct.-point i 3. kvartal 2021, hvilket var 0,1 pct.-point lavere end i 2. kvartal 2021, jf. tabel 2.

Figur 3. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i bygge- og anlægssektoren

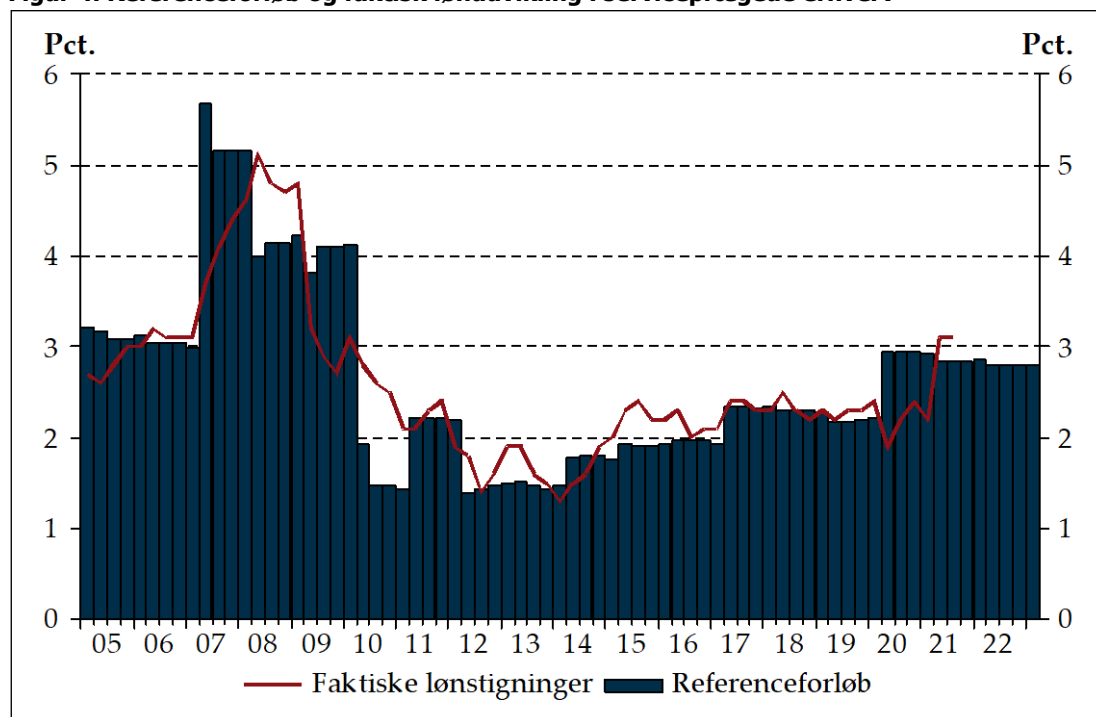

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter bygge- og anlægsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Bygge- og anlægs-overenskomsten, Bygningsoverenskomsten, Maleroverenskomsten, Elektrikeroverenskomsten og VVS-overenskomsten. Den markante udvikling i 1. kvartal 2021 og 1. kvartal 2022 skyldes tidsprofilen af lønstigningerne i bygge- og anlægsoverenskomsten m.fl., hvor stigningerne sker 1. maj 2020, 1. januar 2021 og 1. marts 2022.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Lønningerne steg 3,1 pct. inden for serviceprægede erhverv i 3. kvartal 2021, hvilket er på niveau med 2. kvartal 2021. Lønstigningen lå dermed 0,3 pct.-point over niveauet af de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb i 3. kvartal 2021, jf. figur 4.

Figur 4. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i serviceprægede erhverv

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter de serviceprægede erhverv på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Transport- og logistikoverenskomsten, Fællesoverenskomsten på transportområdet, Serviceoverenskomsten og Butiksoverenskomsten.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Pensionsindbetalingerne bidrog positivt til lønudviklingen med 0,5 pct.-point, fritvalgsordninger bidrog positivt med 0,7 pct.-point, genetillæg bidrog positivt med 0,2 pct.-point, og personalegoder havde ingen påvirkning på den samlede lønudvikling i 2. kvartal 2021. Alle bidrag er på niveau med foregående kvartal. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,4 pct. i 3. kvartal 2021, jf. tabel 2.

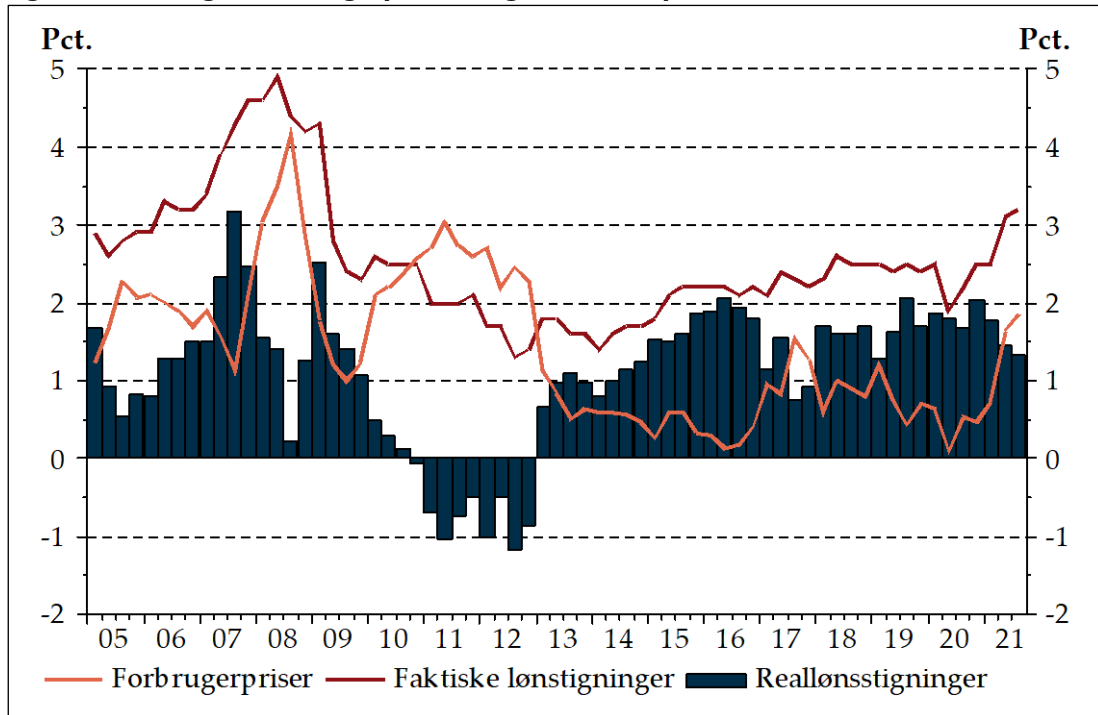
Den største lønstigning i 3. kvartal 2021 blandt de serviceprægede erhverv var inden for *finansiel service*, hvor lønstigningstakten var 4,2 pct., hvilket er 1,7 pct.-point lavere end i foregående kvartal. Også *engroshandel med fødevarer m.v.* havde relativt høje lønstigninger med 3,8 pct. Det er 0,4 pct.-point højere end i foregående kvartal. Inden for *hotel og restauration* var lønudviklingen 3,0 pct., hvilket var 0,2 pct.-point under udviklingen i 2. kvartal 2021. *Telekommunikation* havde den laveste lønstigning i 3. kvartal 2021 blandt de serviceprægede erhverv og havde en lønstigningstakt på 2,0 pct. Det er 1,6 pct.-point lavere end i 2. kvartal 2021.

Udviklingen i reallønnen

Reallønnen angiver, hvor meget lønstigningen overstiger inflationen. Den er dermed et mål for den reelle forbedring i købekraft som følge af lønudviklingen.

I 3. kvartal 2021 lå inflationen på 1,9 pct., hvilket er 0,3 pct.-point højere end i 2. kvartal 2021. De privatansatte på DA-området havde dermed i 3. kvartal 2021 en stigning i reallønnen på 1,3 pct., hvilket er 0,2 pct.-point lavere end reallønsstigningen i det foregående kvartal, *jf. figur 5*.

Figur 5. Udviklingen i forbrugerpriserne og reallønnen på DA-området

Kilde: Danmarks Statistik, DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.